

Cel projektu.

Projekt składa się z dwóch podstawowych zadań, mających na celu zaprojektowanie dla danej transmitancji:

$$G(s) = \frac{1}{m_2 s^2 + m_1 s + 1} e^{-s\tau}$$

gdzie wartości $m_2 = 27$, $m_1 = 12$, a $\tau = 4$.

$$G(s) = \frac{1}{27s^2 + 12s + 1} e^{-4s}$$

analogowego regulatora PID doboru jego nastaw i przetransformowanie go na cyfrowy regulator PID, postępując według następujących podpunktów:

- 1a) wykreślić charakterystyki częstotliwościowe i czasowe obiektu oraz pokazać rozkład biegunów i zer
- 1b) wyznaczyć wzmocnienie statyczne obiektu oraz jego zastępczą stałą czasową i zastępcze opóźnienie
- 1c) scharakteryzować właściwości obiektu

2. dobrać okres próbkowania obiektu podając uzasadnienie wyboru

3a) dla wybranego okresu próbkowania wyznaczyć zastępczą transmitancję dyskretną obiektu

$$G(z^{-1}) = \frac{b_0 + b_1 z^{-1} + \dots}{1 + a_1 z^{-1} + a_2 z^{-2} + \dots} z^{-k}$$

"widzianą" przez regulator cyfrowy wypracowujący schodkowy sygnał sterujący

- 3b) wykreślić charakterystyki częstotliwościowe i czasowe obiektu dyskretnego oraz pokazać rozkład biegunów i zer
- 3c) scharakteryzować właściwości uzyskanego modelu dyskretnego

4. pokazać zmianę rozkładu biegunów i zer oraz omówić ew. zmianę właściwości modelu dyskretnego dla przypadków niedokładnego określenia współczynników licznika i mianownika jego transmitancji dyskretniej według zasady:

- 4a) współczynnik b_0 licznika określono w wysokości 120% rzeczywistej wartości
- 4b) współczynnik a_1 mianownika określono w wysokości 80% rzeczywistej wartości
- 4c) wystąpiły równocześnie błędy określenia współczynników transmitancji modelu dyskretnego opisane w punktach 4a) i 4b)

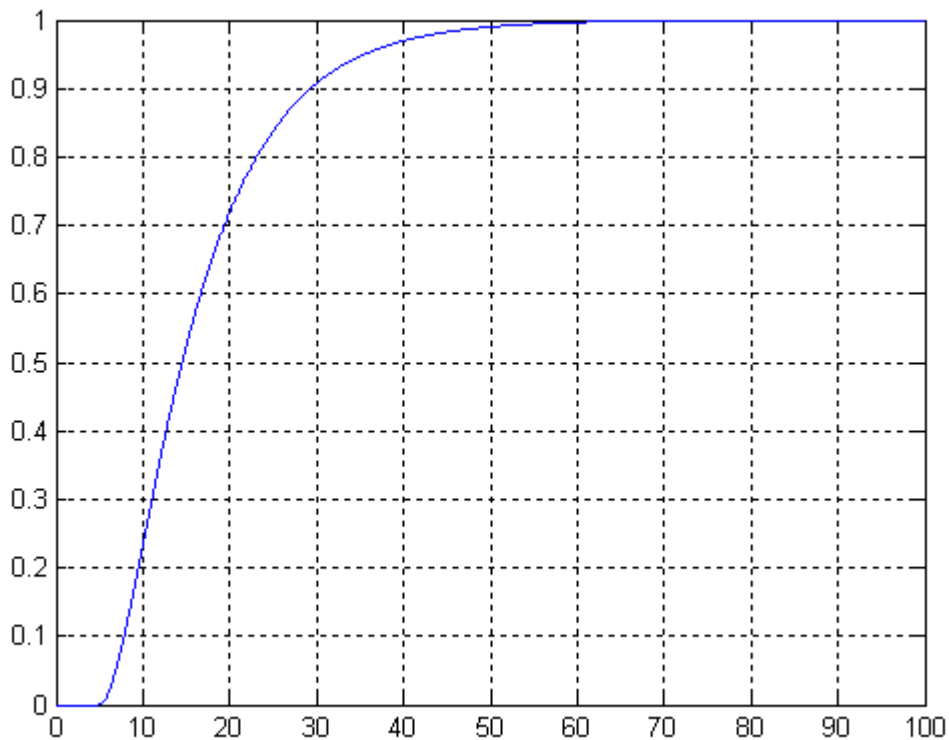
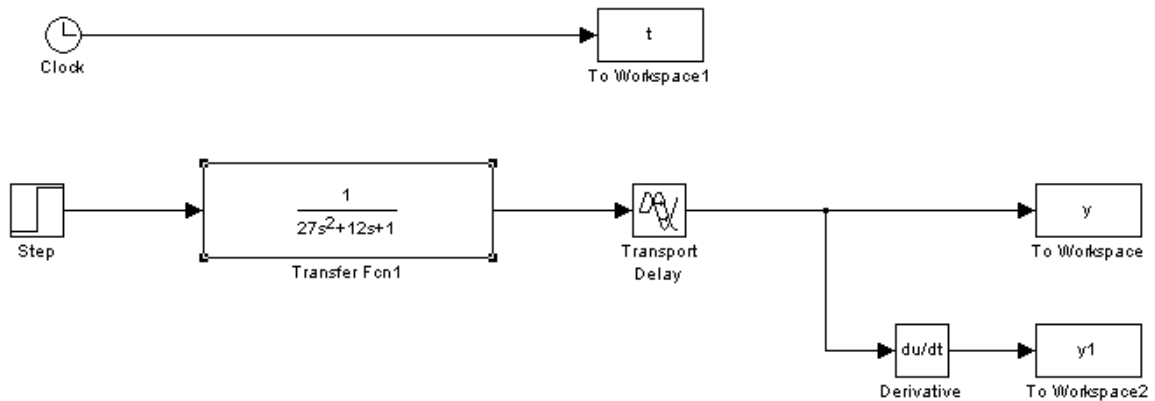
5. pokazać zmianę rozkładu biegunów i zer oraz omówić ew. zmianę właściwości modelu dyskretnego dla przypadków innego doboru okresu próbkowania, według zasady:

- 5a) okres próbkowania wynosi 50% wartości dobranej w pkt. 2
- 5b) okres próbkowania wynosi 150% wartości dobranej w pkt. 2

Ad 1. Obiekt ciągły.

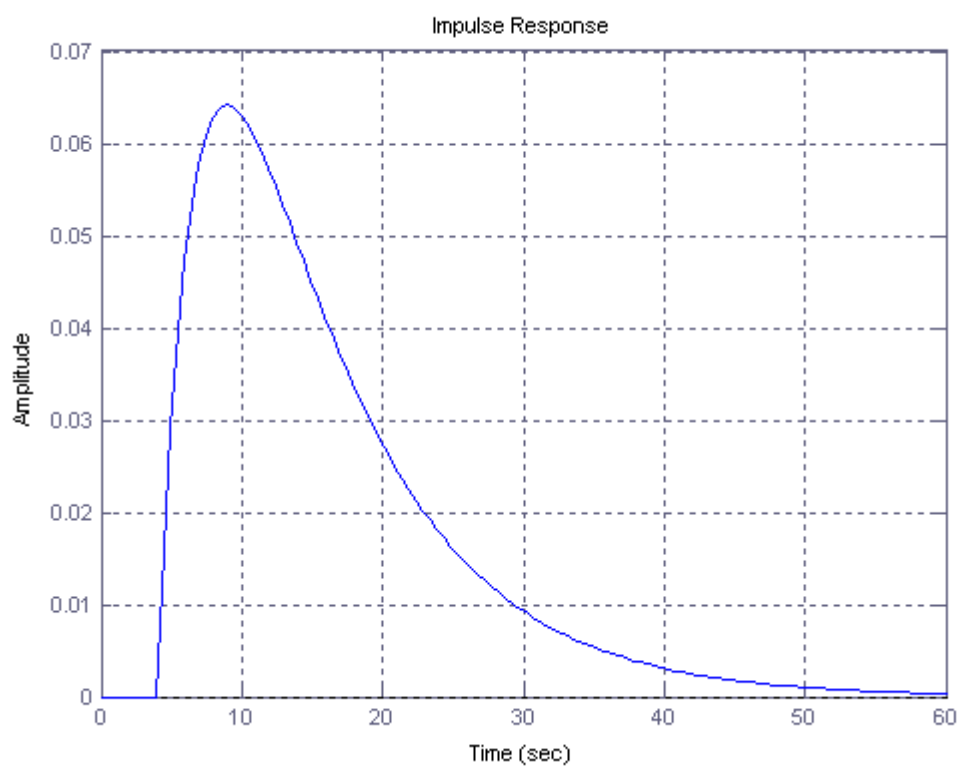
a) Charakterystyki obiektu

Charakterystyka czasowa odpowiedzi na skok jednostkowy i impuls Dirack'a dla podanego niżej układu:

rys 1. odpowiedź układu na skok jednostkowy na wejściu.

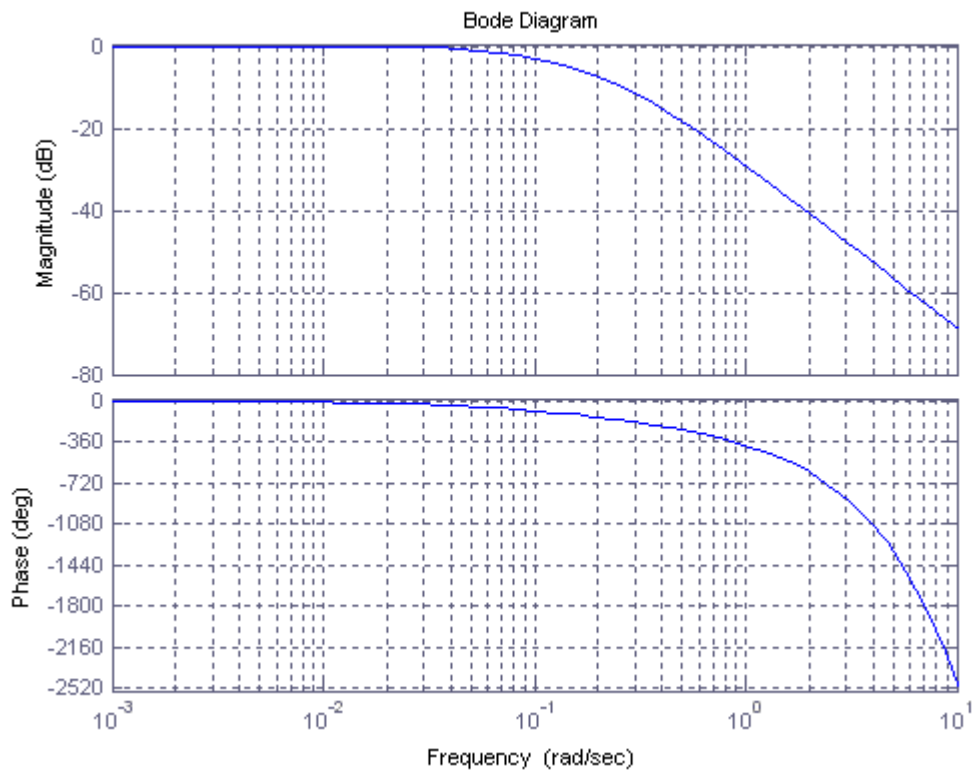
My użyliśmy tu programu Simulink, ale można równie dobrze wpisać w programie Matlab, komendę *step(transmitancja)*

rys 2. odpowiedź na impuls Dirack'a na wejściu

W programie Matlab jest to komenda *impulse(transmitancja)*

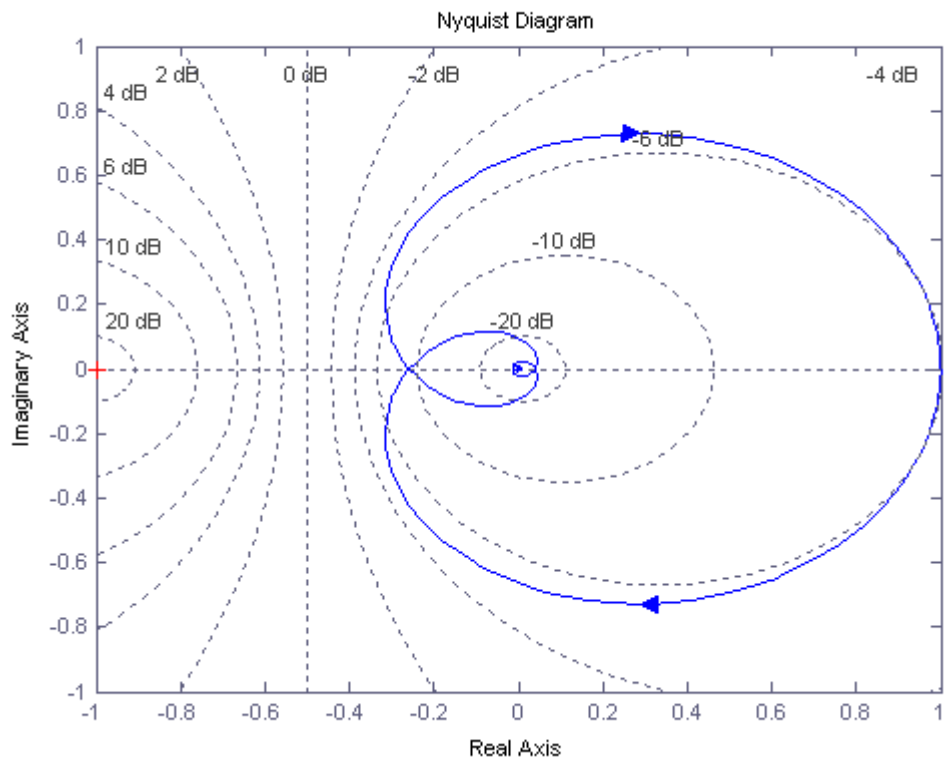
Charakterystyki logarymiczne: częstotliwościowa amplitudowa i częstotliwościowa fazowa (Bode)

rys 3. Zobrazowane dwie charakterystyki Bode'go

W programie Matlab jest to komenda *bode(transmitancja)*

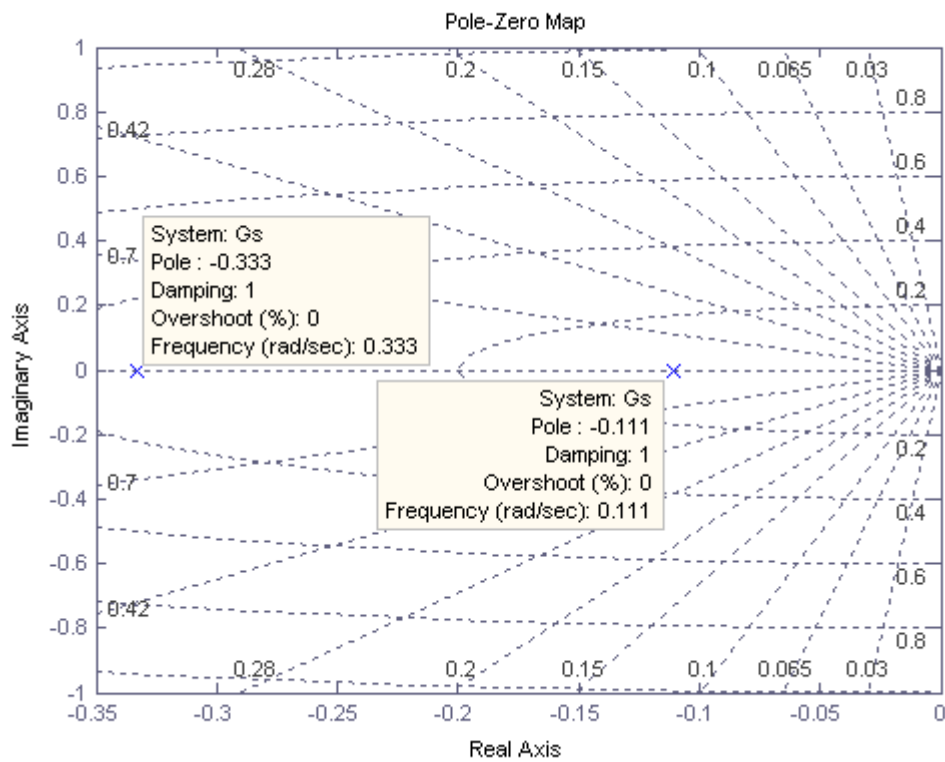
Charakterystyka amplitudowo- fazowa (Nyquist)

rys 4. Charakterystyka Nyquista

W programie Matlab użyliśmy komendy *nyquist(transmitancja)*

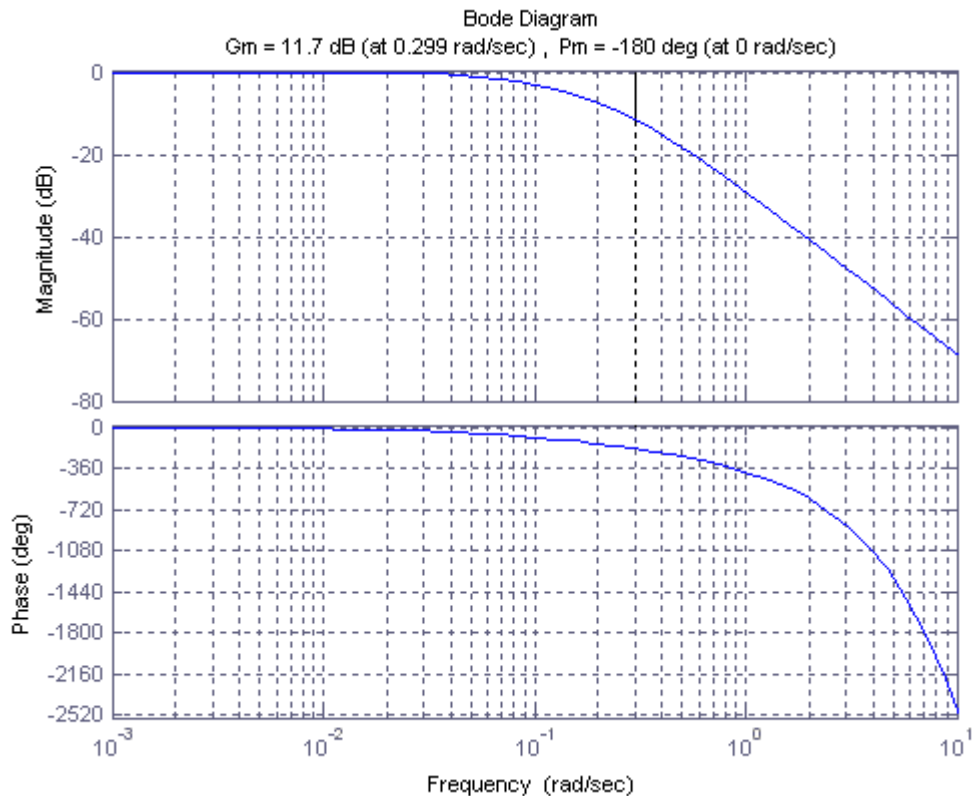
Charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów

rys 5. Jak widać na rysunku, rozkład odbywa się na osi rzeczywistej ujemnej.

W programie Matlab jest to komenda *pzmap(transmitancja)*

Charakterystyka marginesu fazy i amplitudy do układu

rys 6. Margines fazy i amplitudy przedstawiony graficznie.

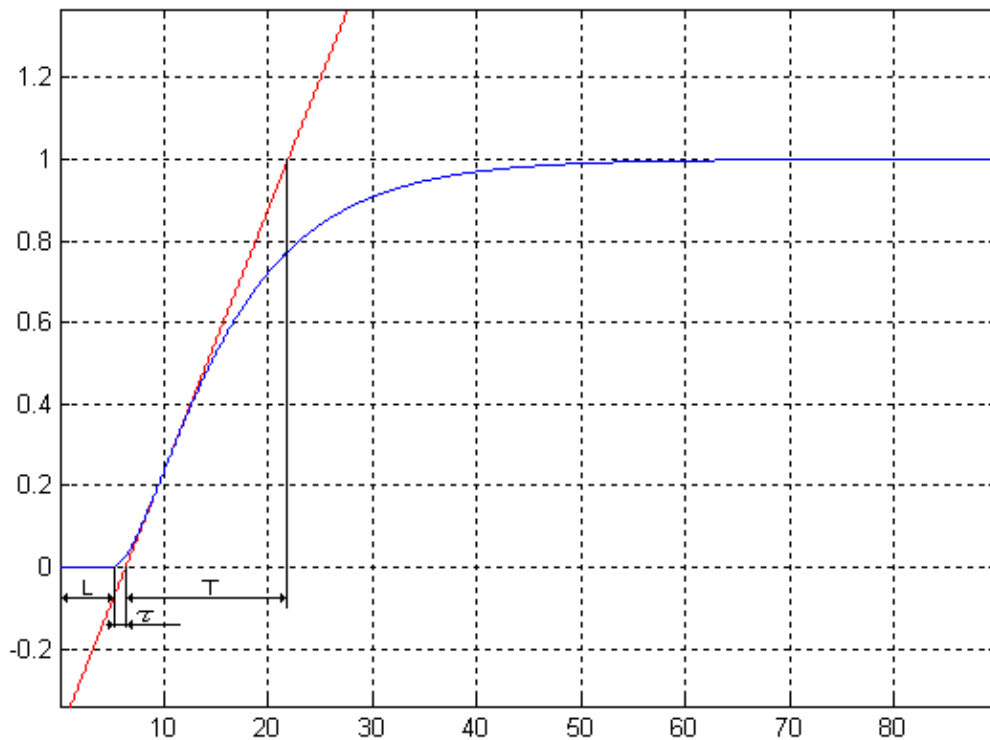
W programie Matlab korzystamy z funkcji *margin(transmitancja)*

Kolejnym krokiem po zobrazowaniu przez nas marginesów było ich wyliczenie. W tym celu skorzystaliśmy z funkcji $[G_m, G_p, w_{cg}, w_{cp}] = \text{margin}(\text{transmitancja})$, otrzymując następujące wyniki:

Margines amplitudy: $G_m = 11,7 \text{ dB}$ dla $G = 3,8551$
zgodnie ze wzorem: $G_m = 20 * \log_{10}(G)$

Margines fazy: $G_p = -180^\circ$ dla $\omega_{cp} = 0,2989 [\text{rad/sek}]$

b) Wyznaczenie parametrów

rys 7. przebieg czasowy do wyznaczenia parametrów.

Na podstawie przebiegu czasowego odpowiedzi skokowej obiektu, wyznaczamy styczną do krzywej, a za jej pomocą z kolei, parametry:

$$\begin{aligned}K_s &= 1; \\L &= 5.005; \\T &= 15.576; \\\tau &= 1.353; \\\tau_c &= L + \tau = 6,358;\end{aligned}$$

c) Własności obiektu

Brak oscylacji i przeregulowania, gdy podajemy na wejściu skok jednostkowy. Dla charakterystyki Nyquist'a, zgodnie z tzw. „regułą lewej dłoni”, mijamy punkt $-1, j0$ mając go po lewej stronie i nie przecinając go. W związku z tym, układ ten będzie stabilny. Dla wykresu przedstawiającego rozkład zer i biegunów odczytać możemy, iż układ będzie stabilny. Wynika to z tego, że jest przebieg odpowiedzi nieoscylacyjny (aperiodyczny) o wartości dążącej do zera dla $t \rightarrow \infty$. Posiadamy także w układzie odpowiedni zapas fazy i amplitudy, co

wynika z przeprowadzonych powyżej obliczeń. Obiekt regulacji jest sterowalny, gdyż wyznacznik macierzy sterowalności „W” jest różny od zera i wynosi 1, co uwidoczniamy poniżej.

```
>> licznik=[1]
licznik = 1
>> mianownik=[27 12 1]
mianownik = 27 12 1
>> [A,B,C,D] = tf2ss(licznik,mianownik)
A =
  -0.4444  -0.0370
   1.0000   0
B =
   1
   0
C =
   0  0.0370
D =
   0
>> Ab=A*B
Ab =
  -0.4444
   1.0000
>> W=[B Ab]
W =
   1.0000  -0.4444
   0  1.0000
>> det(W)
ans = 1
```

Dodatkowo:

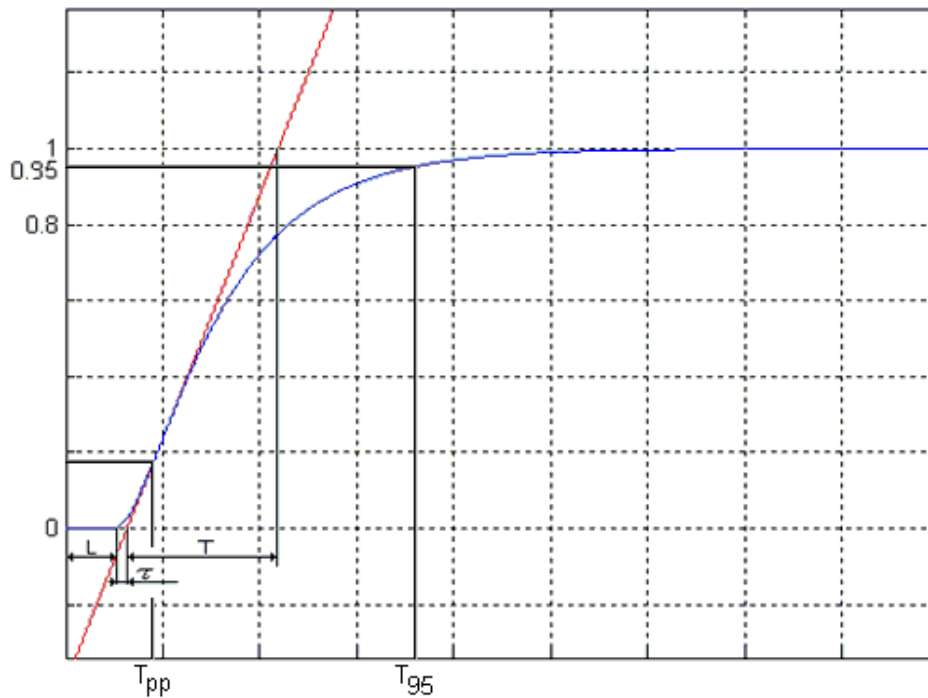
```
>> cA=C*A
cA =
   0.0370   0
>> V=[C, cA]
V =
   0  0.0370  0.0370   0
>> V=[C cA]
V =
   0  0.0370  0.0370   0
>> V=[C; cA]
V =
   0  0.0370
   0.0370   0
>> det(V)
ans = -0.0014
```

Układ opisany modelem przestrzeni stanu tak, jak powyżej jest obserwowalny ponieważ wyznacznik macierzy obserwowalności „V” jest różny od zera.

Ad 2. Dobranie okresu próbkowania obiektu

Spośród wielu metod doboru okresu próbkowania, wybraliśmy metodę opartą na doborze T_p na podstawie zastępczego opóźnienia.

- o Zgodnie ze wzorami na obliczenie czasu próbkowania

rys 8. charakterystyka, z której korzystamy podczas wyliczania T_{pp} oraz T_{95} .

$$T_{pp} = 8,954$$

$$T_p = \frac{1}{12} * T_{pp}$$

czyli:

$$T_p = \frac{1}{12} * 8,954 = 0,746$$

- o Zgodnie z zależnością na stałą czasową uzyskaną z 95% odpowiedzi na skok jednostkowy podany na wejście

$$T_{95} = 34,61$$

$$T_p = \left(\frac{1}{9} \div \frac{1}{15} \right) * T_{95}$$

$$T_p = \left(\frac{1}{6} \div \frac{1}{12} \right) * T_{95}$$

czyli uogólniając: $T_p = \frac{1}{10} * T_{95}$

U nas:

$$T_p = \frac{1}{10} * 34,61 = 3,461$$

- o Zgodnie z zależnością na zastępczy czas opóźnienia i zastępczą stałą czasową:

$$0,1 \leq \frac{\tau_c}{T} \leq 1,0$$

$$T_p = (1,2 \div 0,35) * \tau_c$$

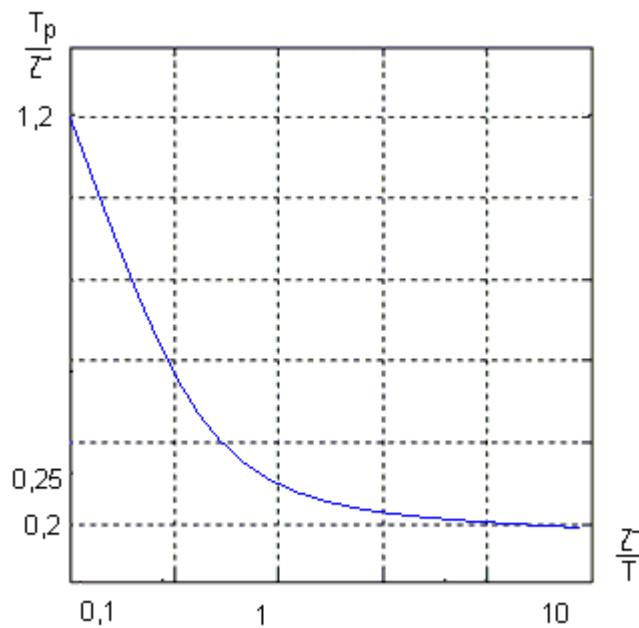
lub:

$$1,0 \leq \frac{\tau_c}{T} \leq 10$$

$$T_p = (0,35 \div 0,2) * \tau_c$$

gdzie u nas:

$$\frac{\tau_c}{T} = \frac{6,358}{15,457} \approx 0,408$$

rys 9. Charakterystyka pomocnicza do wzorów.

czyli korzystając z pierwszej zależności:

$$T_p = 0,35 * 6,358 \approx 2,225$$

$$T_p = 1,2 * 6,358 \approx 7,630$$

Tę zależność wybieramy i u nas $T_p=2$

Ad 3. Dyskretyzacja

a) Wyznaczenie zastępczej transmitancji dyskretnej obiektu

Korzystając z transmitancji $G(s) = \frac{1}{27s^2 + 12s + 1} e^{-4s}$ oraz czasu próbkowania $T_p=2$, w programie Matlab wpisujemy komendę *transmitancja_dyskretna=c2d(transmitancja_ciągła, czas_próbkowania)*, otrzymujemy:

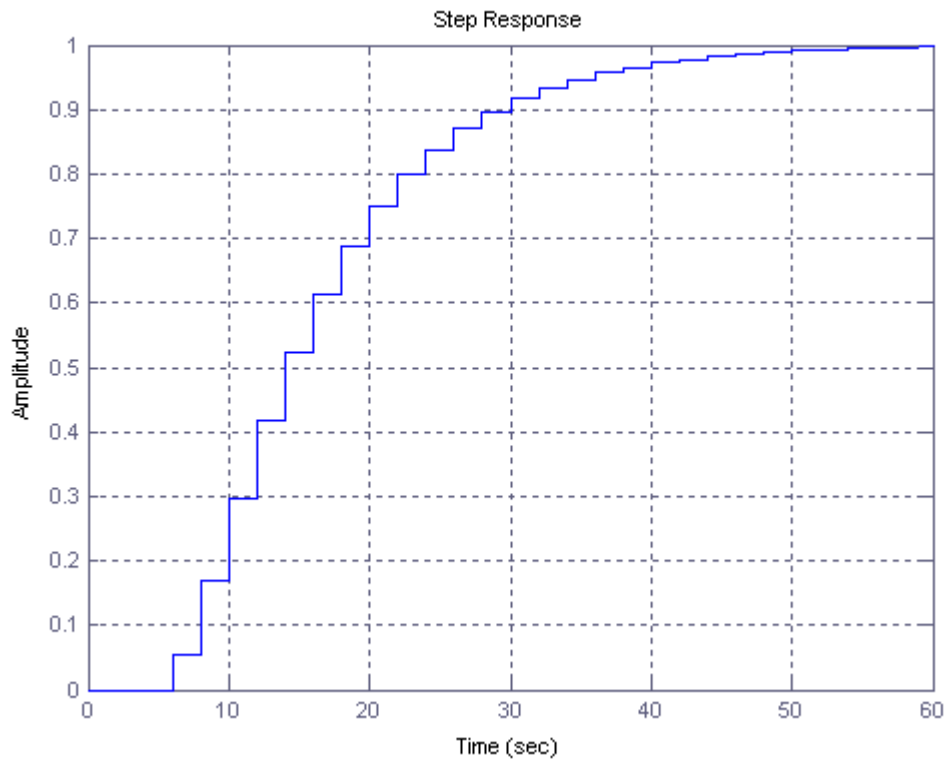
$$G(z) = \frac{0,0556 * z + 0,04136}{z^2 - 1,314 * z + 0,4111} * z^{-2}$$

Dalej, korzystając z komendy *set(Gz, 'var', 'z^-1')*, uzyskamy:

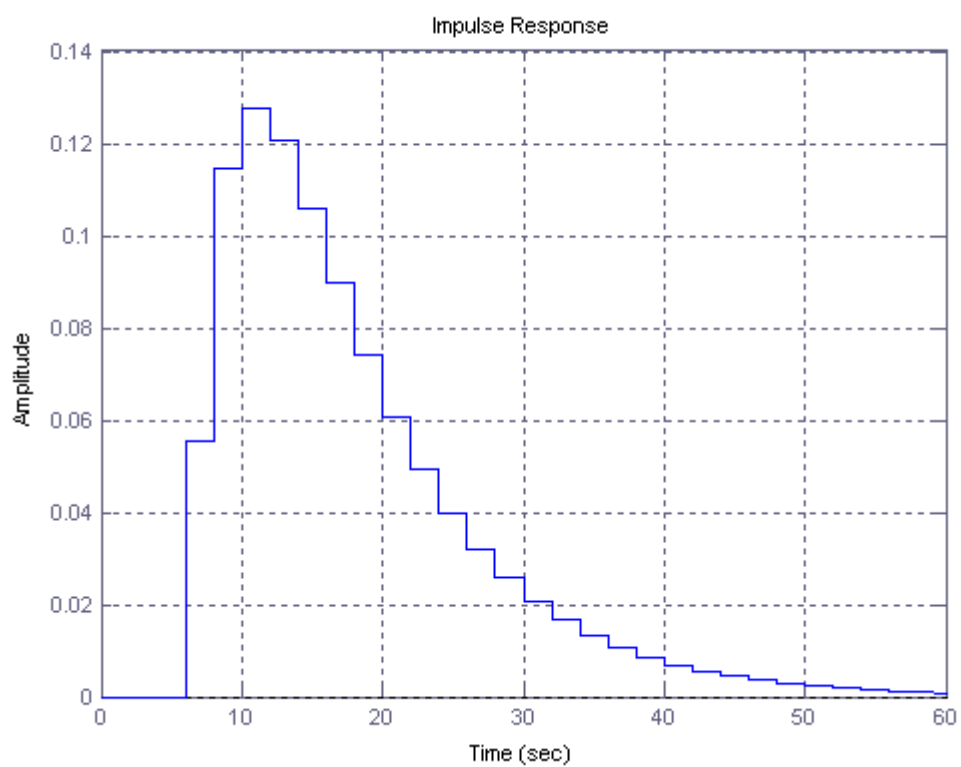
$$G(z) = \frac{0,0556 + 0,04136 * z^{-1}}{1 - 1,314 * z^{-1} + 0,4111 * z^{-2}} * z^{-3}$$

b) charakterystyki czasowe i częstotliwościowe obiektu dyskretnego

Charakterystyka czasowa odpowiedzi na skok jednostkowy i impuls Dirack'a:

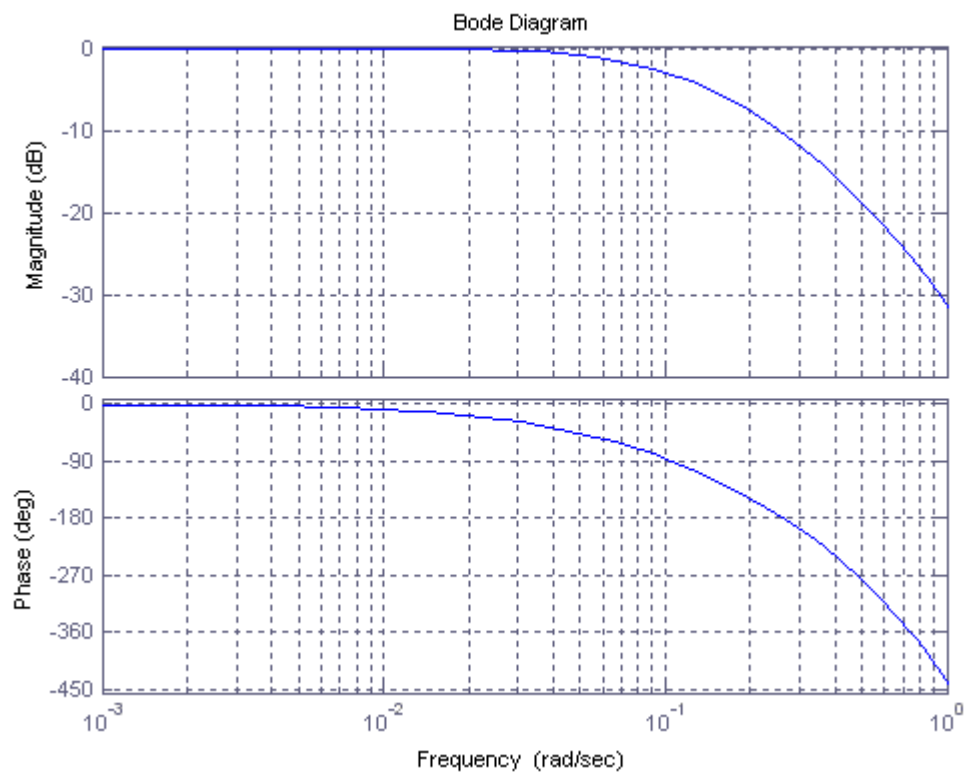

rys 10. odpowiedź układu dyskretnego na skok jednostkowy na wejściu.

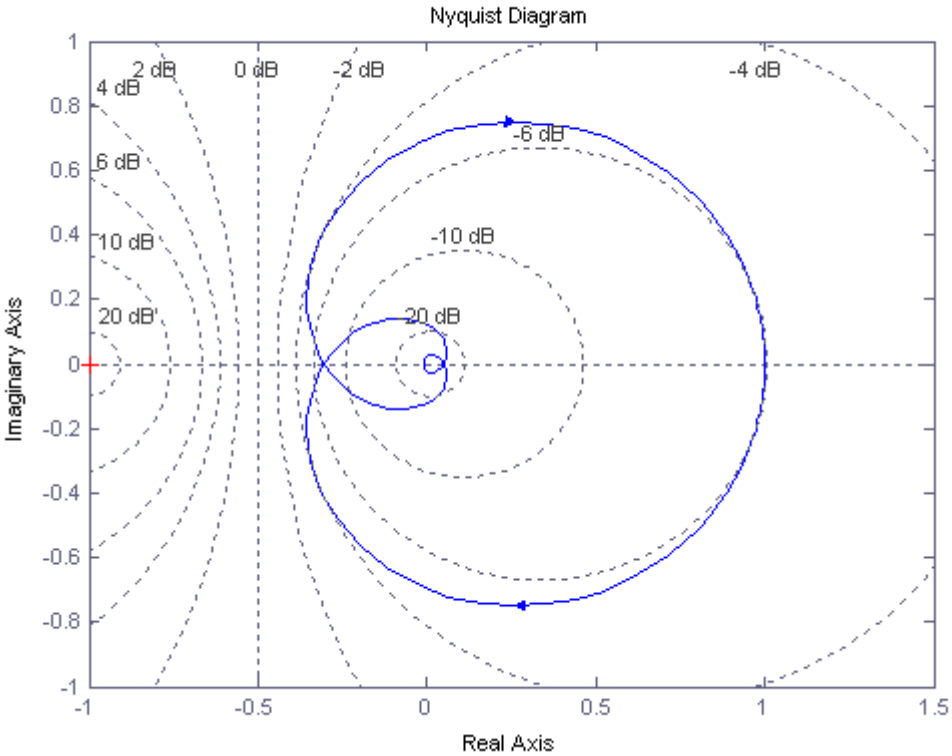
rys 11. odpowiedź na impuls Dirack'a na wejściu układu dyskretnego

Charakterystyki logarytmiczne: częstotliwościowa amplitudowa i częstotliwościowa fazowa (Bode)

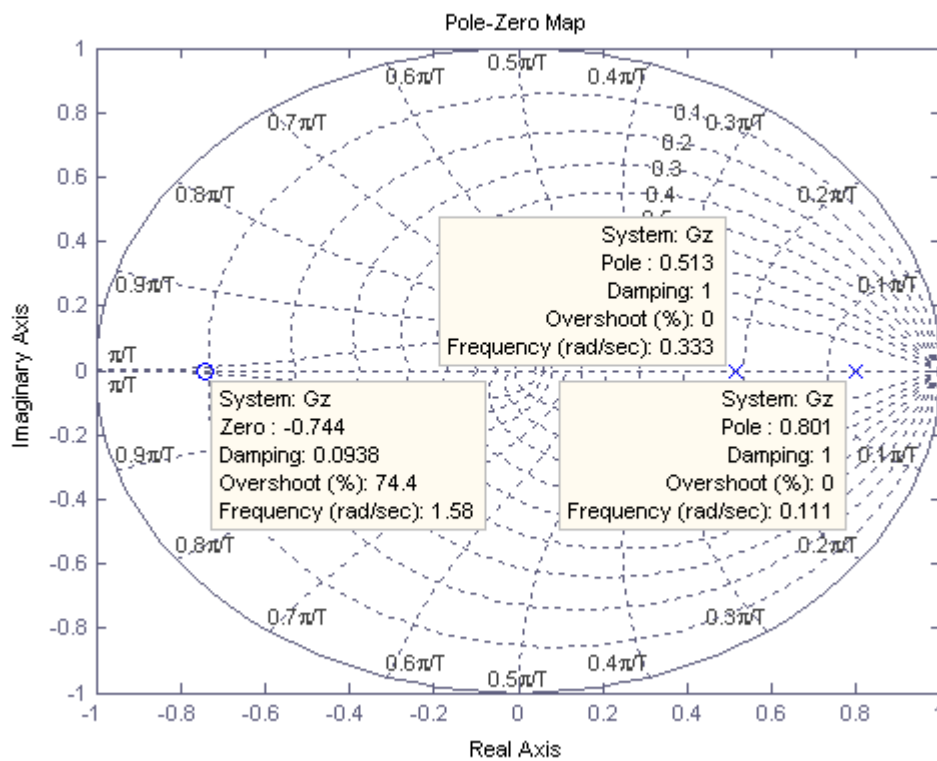
rys 12. wykresy Bode'go dla naszego obiektu

Charakterystyka amplitudowo- fazowa (Nyquist)

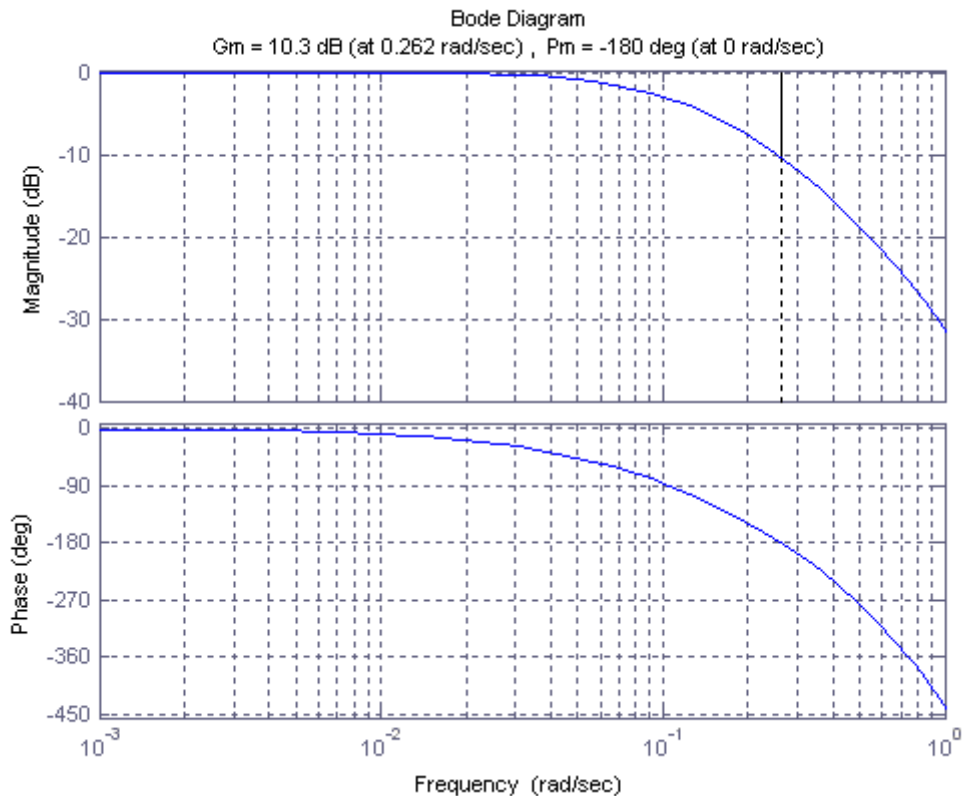
rys 13. Charakterystyka Nyquist'a dla obiektu dyskretnego.

Rozkład zer i biegunów

rys 14. charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów dla obiektu dyskretnego

Charakterystyka marginesu fazy i amplitudy do układu

W programie Matlab korzystamy z funkcji *margin(transmitancja)*

Kolejnym krokiem po zobrazowaniu przez nas marginesów było ich wyliczenie. W tym celu skorzystaliśmy z funkcji *[Gm, Gp, wcg, wcp]=margin(transmitancja)*, otrzymując następujące wyniki:

Margines amplitudy: $G_m=10,3\text{dB}$ dla $G=3,2891$
zgodnie ze wzorem: $G_m = 20 * \log_{10}(G)$

Margines fazy: $G_p=-180^\circ$ dla $\omega_{cp}=0,2616[\text{rad/sek}]$

c) właściwości obiektu po dyskretyzacji

Badanie sterowalności:

```
Z = 0.0556 0.0414
P = 1.0000 -1.3140 0.4111
K = 3
>> [A,B,C,D]=zp2ss(Z,P,K)
A =
    1.0000    0    0
    1.0000 -0.9029 0.7350
    0 0.7350    0
B =
    1
    0
    0
C =
    3.0000 -2.7981 2.2058
D = 0
>>
>>
>> Ab=A*B
Ab =
    1
    1
    0
>> A2=A*A
A2 =
    1.0000    0    0
    0.0971 1.3554 -0.6636
    0.7350 -0.6636 0.5402
>> A2b=A2*B
A2b =
    1.0000
    0.0971
    0.7350

>> W=[B Ab A2b]
W =
    1.0000 1.0000 1.0000
    0 1.0000 0.0971
    0 0 0.7350
>> det(W)
ans = 0.7350
>>
```

Badanie obserwowalności:

```

>> cA=C*A
cA =
    0.2019    4.1477   -2.0566
>> A2=A*A
A2 =
    1.0000     0         0
    0.0971    1.3554   -0.6636
    0.7350   -0.6636    0.5402
>> cA2=C*A2
cA2 =
    4.3495   -5.2564    3.0484
>> V=[C;cA;cA2]
V =
    3.0000   -2.7981    2.2058
    0.2019    4.1477   -2.0566
    4.3495   -5.2564    3.0484
>> det(V)
ans = -9.8821

```

Uzyskany przez nas obiekt dyskretny:

$$G(z) = \frac{0,0556 + 0,04136 * z^{-1}}{1 - 1,314 * z^{-1} * 0,4111 * z^{-2}} * z^{-3}$$

jest sterowalny i obserwowalny, ponieważ zostały spełnione następujące warunki:

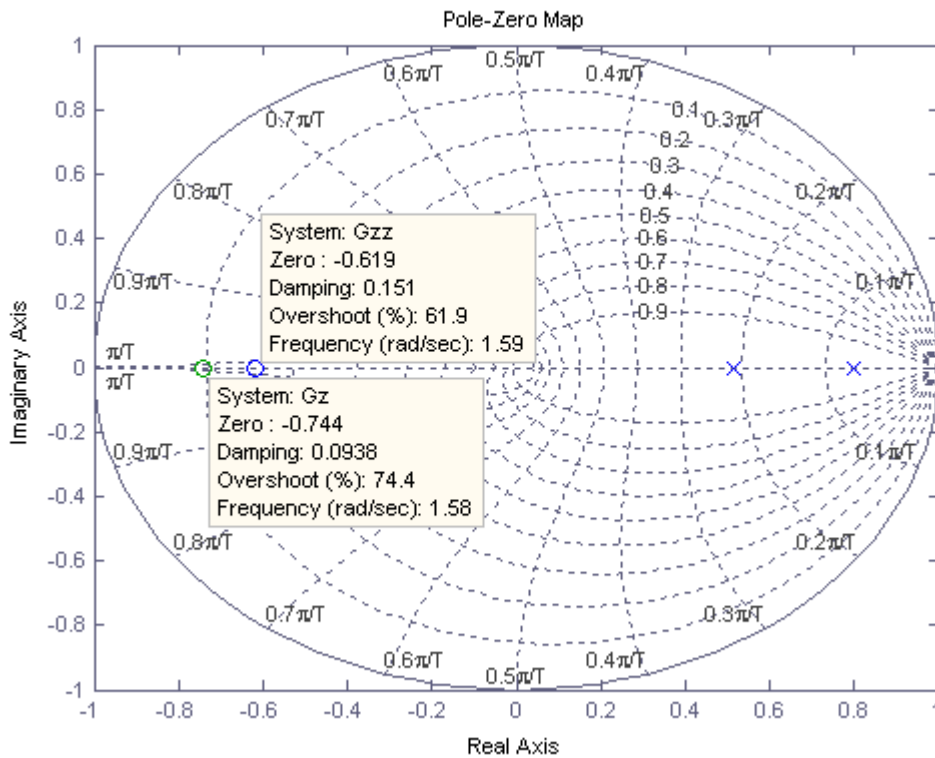
- sterowalność $\det(W) \neq 0$
- obserwowalność $\det(V) \neq 0$

Z rysunku 15 wynika, że zera i bieguny naszego modelu dyskretnego leżą wewnątrz koła jednostkowego na płaszczyźnie zespolonej, co oznacza, że uzyskany przez nas model jest minimalno-fazowy.

Ad 4. Zmiana zer i biegunów w przypadku niedokładności

a) Zmiana do 120% dla b_0

$$G(z) = \frac{0,0667 * z^{-1} + 0,04136 * z^{-2}}{1 - 1,314 * z^{-1} + 0,4111 * z^{-2}} * z^{-2}$$

rys 15. charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów dla obiektu dyskretnego przy b_0 na poziomie 120%

Zmiana współczynnika „ b_0 ” do wartości 120% początkowej, nie wpłynęła na zmianę charakteru obiektu. Nadal jest on obiektem minimalno-fazowym, sterowalnym i obserwowalnym.

Sterowalność:

```

W=[B Ab A2b]
W =
    1.0000    1.0000    1.0000
         0    1.0000    0.0971
         0         0    0.7350
>> det(W)
ans =    0.7350
    
```

Obserwowalność:

```
>> V=[C;cA;cA2]
```

```
V =
```

```
 3.0000 -3.0329  2.2162
```

```
 -0.0329  4.3673 -2.2291
```

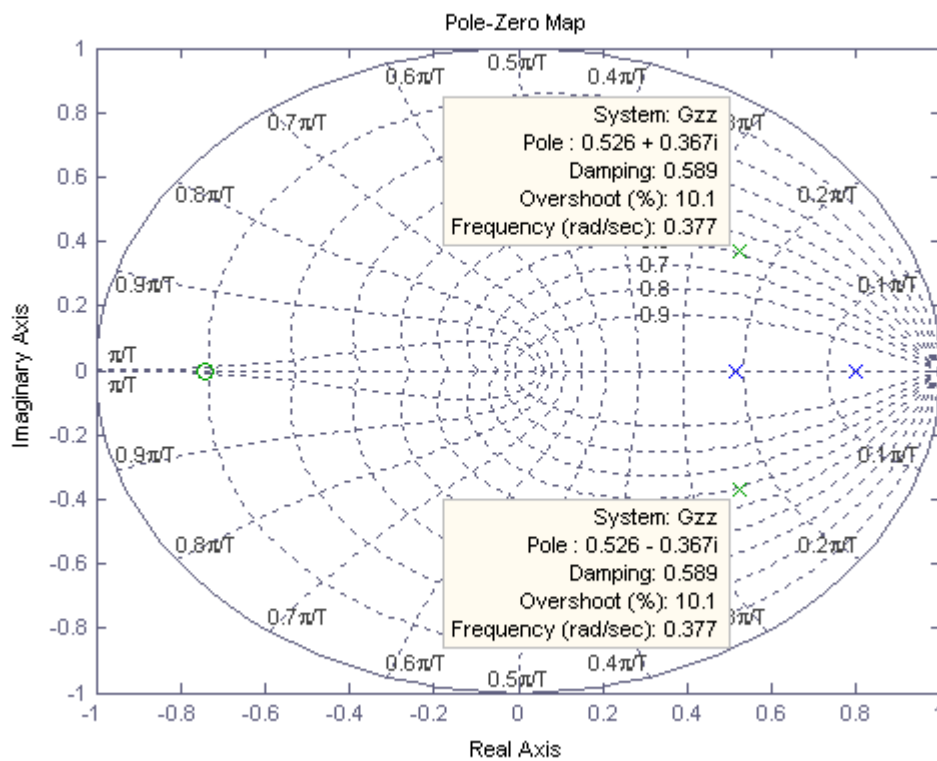
```
 4.3343 -5.5816  3.2098
```

```
>> det(V)
```

```
ans = -7.8317
```

b) zmiana do 80% dla a_1

$$G(z) = \frac{0,0556 * z^{-1} + 0,0138 * z^{-2}}{1 - 1,051 * z^{-1} + 0,6412 * z^{-2}} * z^{-2}$$

rys 16. charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów dla obiektu dyskretnego przy a_1 na poziomie 80%

Zmiana współczynnika „ a_1 ” na wartość 80% jego wartości początkowej nie wpłynęła na zmianę charakteru obiektu. Nadal jest on obiektem minimalnofazowym, sterowalnym i obserwowalnym.

Sterowalność:

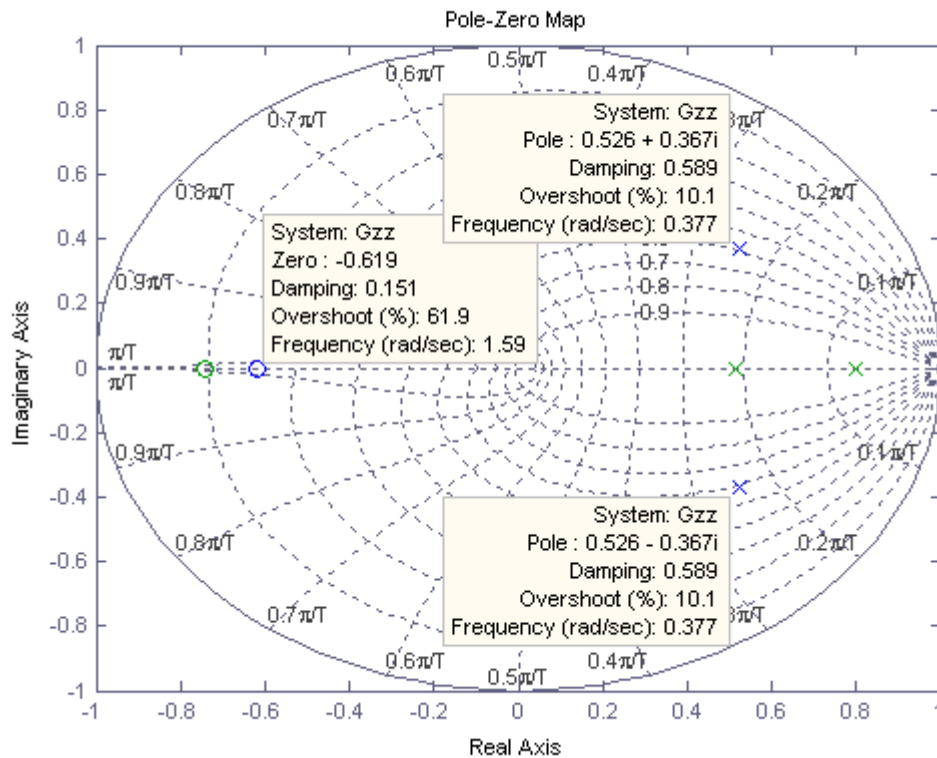
```
W=[B Ab A2b]
W =
    1.0000    1.0000    1.0000
         0    1.0000    0.3599
         0         0    0.6574
>> det(W)
ans = 0.6574
```

Obserwowalność:

```
>> V=[C;cA;cA2]
V =
    3.0000   -2.2112    1.9826
    0.7888    2.7187   -1.4536
    3.5075   -2.6958    1.7872
>> det(V)
ans = -5.9103
```

c) równoczesna zmiana dla a_1 oraz b_0

$$G(z) = \frac{0,0667 * z^{-1} + 0,0138 * z^{-2}}{1 - 1,051 * z^{-1} + 0,6412 * z^{-2}} * z^{-2}$$

rys 17. charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów dla obiektu dyskretnego przy a_1 na poziomie 80% oraz b_0 na poziomie 120%

Sterowalność:

```

W=[B Ab A2b]
W =
    1.0000    1.0000    1.0000
         0    1.0000    0.3599
         0         0    0.6574
>> det(W)
ans =    0.6574
    
```

Obserwowalność:

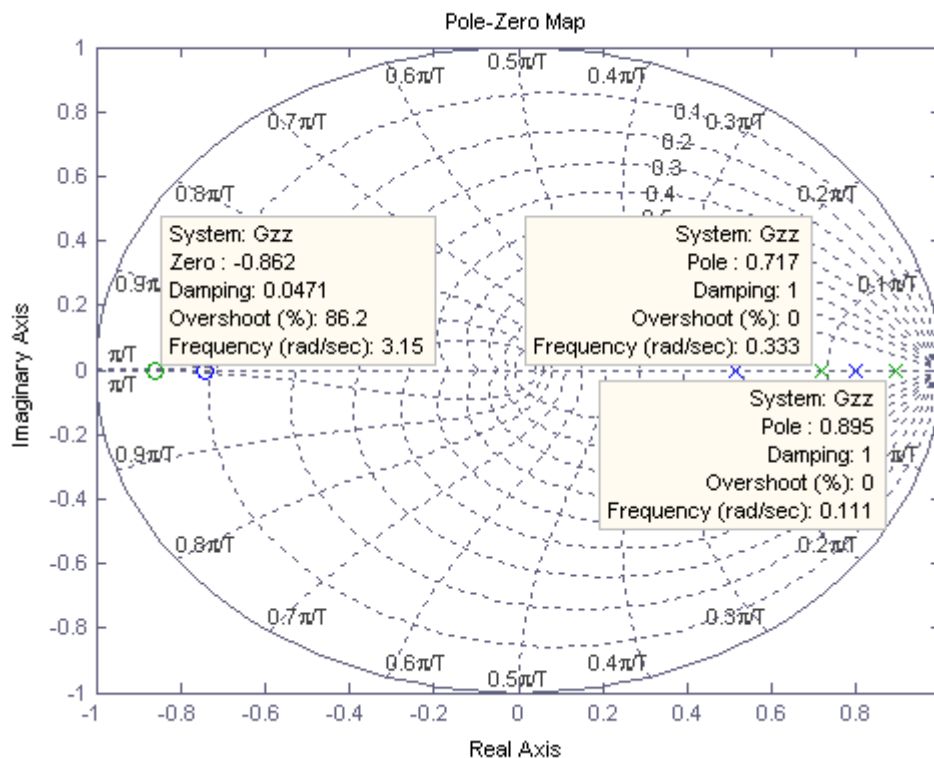
```
>> V=[C;cA;cA2]
V =
  3.0000 -2.2445  1.9847
  0.7888  2.7187 -1.4536
  3.4969 -2.7248  1.8022
>> det(V)
ans = -5.7183
```

Nawet jednoczesna zmiana tych współczynników nie spowodowała zmian we właściwościach naszego obiektu.

Ad 5. Zmiana czasu próbkowania T_P

a) okres próbkowania wynoszący 50% T_P pierwotnego

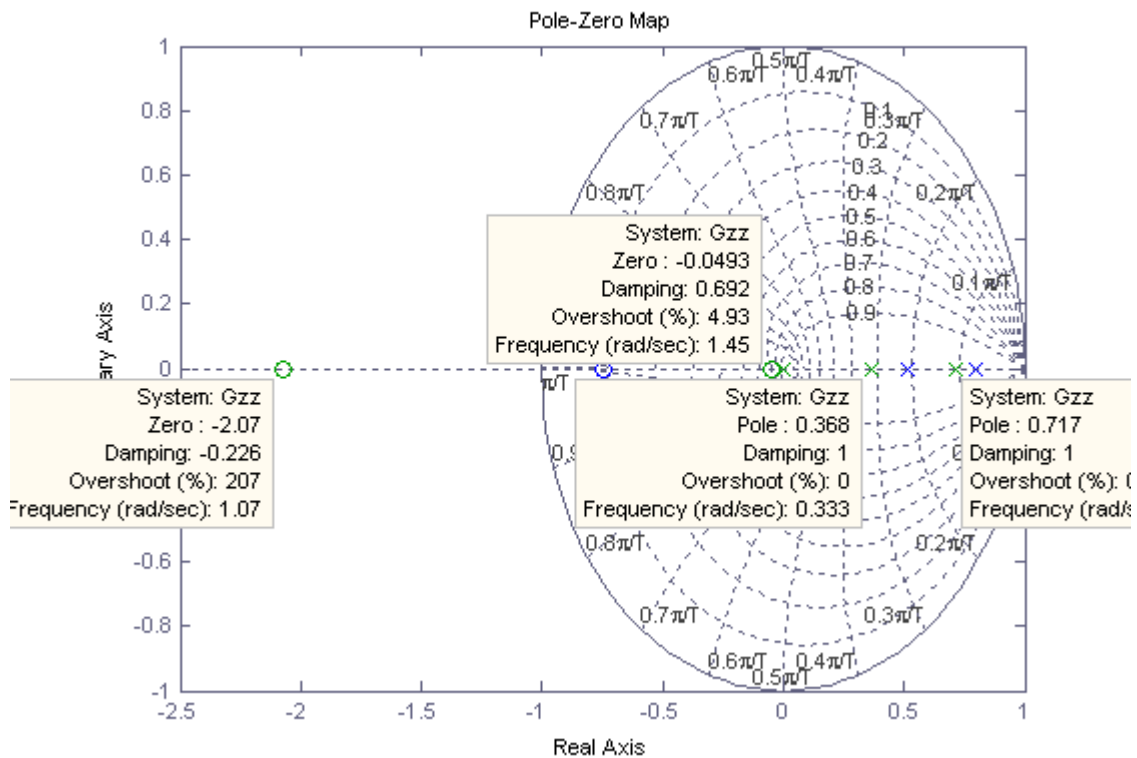
$$G(z) = \frac{0,01601 * z^{-1} + 0,0138 * z^{-2}}{1 - 1,611 * z^{-1} + 0,2636 * z^{-2}} * z^{-4}$$

rys 18. charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów dla obiektu dyskretnego przy T_P na poziomie 50%

b) okres próbkowania wynoszący 150% T_P pierwotnego

$$G(z) = \frac{0,0556 * z^{-1} + 0,1179 * z^{-2} + 0,005675 * z^{-3}}{1 - 1,084 * z^{-1} + 0,2636 * z^{-2}} * z^{-1}$$

rys 19. charakterystyka przedstawiająca rozkład zer i biegunów dla obiektu dyskretnego przy T_P na poziomie 150%

c) wnioski z przeprowadzonych symulacji

Przy zmianie czasu próbkowania do wartości 50% T_P pierwotnego, obiekt zachowuje swoje oryginalne właściwości, a dokładnie nadal jest obiektem minimalno-fazowym (co przedstawia rysunek 19). Ponadto jest sterowalny i obserwowalny. Poniżej przedstawiamy obliczenia w programie Matlab:

```
> Z=[0.01601, 0.0138]
Z =
    0.0160    0.0138
>> P=[1, -1.611  0.2636]
P =
    1.0000   -1.6110    0.2636
>> K=5
K =
    5
```

```
>> [A,B,C,D]=zp2ss(Z,P,K)
```

```
A =
```

```
1.0000    0    0
1.0000 -1.3474  0.6517
0  0.6517    0
```

```
B =
```

```
1
0
0
```

```
C =
```

```
5.0000 -6.8860  3.2600
```

```
D =
```

```
0
```

```
>> A2=A*A
```

```
A2 =
```

```
1.0000    0    0
-0.3474  2.2401 -0.8780
0.6517 -0.8780  0.4247
```

```
>> Ab=A*B
```

```
Ab =
```

```
1
1
0
```

```
>> A2b=A2*B
```

```
A2b =
```

```
1.0000
-0.3474
0.6517
```

```
>> W=[B Ab A2b]
```

```
W =
```

```
1.0000  1.0000  1.0000
0  1.0000 -0.3474
0    0  0.6517
```

```
>> det(W)
```

```
ans =  0.6517
```

```
>> cA2=C*A2
```

```
cA2 =
```

```
9.5166 -18.2882  7.4307
```

```
>> cA=C*A
```

```
cA =
```

```
-1.8860  11.4027 -4.4874
```

```

>> V=[C;cA;cA2]
V =
    5.0000  -6.8860  3.2600
   -1.8860  11.4027  -4.4874
    9.5166 -18.2882  7.4307
>> det(V)
ans = -30.4341

```

Przy zmianie czasu próbkowania do wartości 150% T_p pierwotnego, obiekt nie jest już minimalno-fazowy, ponieważ jedno z zer leży poza obszarem koła jednostkowego na płaszczyźnie liczb zespolonych. Z wykonanych przez nas poniższych obliczeń wynika, że obiekt nadal jest sterowalny i obserwowalny.

```

>> Z=[0.0556 0.1179 0.005675]
Z =
    0.0556  0.1179  0.0057
>> P=[1, -1.084, 0.2636]
P =
    1.0000  -1.0840  0.2636
>> K=2
K =
    2
>> [A,B,C,D]=zp2ss(Z,P,K)
A =
    1.0000     0     0
    0.8821  -0.8204  0.5345
         0  0.5345     0
B =
    1
    1
    0
C =
    1.7642  -1.7634  1.0703
D =
    2

>> Ab=A*B
Ab =
    1.0000
    0.0617
    0.5345
>> A2=A*A
A2 =
    1.0000     0     0
    0.1584  0.9588  -0.4385
    0.4715  -0.4385  0.2857

>> A2b=A2*B

```

```
A2b =  
 1.0000  
 1.1172  
 0.0330
```

```
>> W=[B Ab A2b]
```

```
W =  
 1.0000 1.0000 1.0000  
 1.0000 0.0617 1.1172  
 0 0.5345 0.0330
```

```
>> det(W)
```

```
ans = -0.0936
```

```
>> cA=C*A
```

```
cA =  
 0.2087 2.0188 -0.9426
```

```
>> cA2=C*A2
```

```
cA2 =  
 1.9895 -2.1601 1.0791
```

```
>> V=[C;cA;cA2]
```

```
V =  
 1.7642 -1.7634 1.0703  
 0.2087 2.0188 -0.9426  
 1.9895 -2.1601 1.0791
```

```
>> det(V)
```

```
ans = -0.8259
```